

دانشکده پرستاری و مامایی

عنوان درس: روانشناسی عمومی، روانشناسی زن و خانواده
تعداد واحد: (یا سهم استاد از واحد) ۲ واحد نظری، آقای محمود رحمتی (۲ واحد).
ساعت پاسخگویی به سوالات فراگیر: شنبه ساعت ۱۴-۱۲
زمان ارائه درس: شنبه ساعت ۱۸-۱۶ نیمسال اول ۹۵-۹۶ **مدرس:** آقای رحمتی
درس و پیشی نیاز: ندارد.

هدف کلی درس: این درس به منظور آشنایی دانشجو با مفاهیم اصلی روان شناسی با تاکید بر رفتار های فردی، گروهی و ارتباطات اجتماعی تنظیم شده است. در این درس مفاهیمی نظیر ارگانیزم، اساس زیستی رفتار، شخصیت، هیجان، مراحل رشد و تکامل از جنینی تا پیری، خانواده، روانشناسی زن، مفهوم دل بستگی، فرزند پروری و ... توضیح داده می شود. دانشجوی مامایی پس از یادگیری مفاهیم مذکور خواهد توانست آنها را در زمینه کاری خود و در ارتباط وی با مادر و کودک و خانواده و جامعه به کار گیرد.

اهداف کلی جلسات:

۱. آشنایی دانشجویان با تعریف روانشناسی، تاریخچه و مکاتب روانشناسی.

۲. آشنایی با ارگانیزم، تفاوت های فردی، تعامل شخصیت با محیط.

۳. آشنایی با تعریف شخصیت، شخصیت در رویکرد روانکاوانه.

۴. آشنایی با مفاهیم روان پویایی، نظریه رشد روانی-جنسی.

۵. آشنایی با مکانیزم های دفاعی.

۶. آشنایی با نظریه رشد روانی اجتماعی اریکسون.

۷. آشنایی با رویکرد پدیدارشناسانه شخصیت، نظریه مازلو

۸. آشنایی با نظریه رشد ذهنی پیاژه

۹. آشنایی با روانشناسی دوران بلوغ دختران

۱۰. آشنایی با روانشناسی زن و مرد

۱۱. آشنایی با بهداشت روان در ازدواج

۱۲. آشنایی با خانواده و مفهوم آن

۱۳. آشنایی با نقش ماما در بهداشت روانی دوران بارداری

۱۴. آشنایی با مفهوم دل‌بستگی

۱۵. آشنایی با اصول فرزند پروری

۱۶. آشنایی با تعارض و ناکامی

اهداف ویژه به تفکیک اهداف کلی هر جلسه:

هدف کلی جلسه اول: آشنایی با تعریف روانشناسی، تاریخچه و مکاتب روانشناسی.

اهداف ویژه جلسه اول:

در پایان دانشجو قادر باشد؛

- ۱-۱ روان شناسی را تعریف کند و اهداف روانشناسی را توضیح دهد.
- ۱-۲ تاریخچه شکل گیری روانشناسی را شرح دهد.
- ۱-۳ انواع مکاتب روانشناسی را نام ببرد.
- ۱-۴ هر یک از مکاتب روان شناسی را توضیح داده و حوزه هر یک را در روانشناسی مشخص نماید.

هدف کلی جلسه دوم: آشنایی با ارکانیسم، تفاوت های فردی، تعامل شخصیت با محیط

اهداف ویژه جلسه دوم:

در پایان دانشجو قادر باشد؛

- ۲-۱ اساس زیستی رفتار موجود زنده را توضیح دهد.
- ۲-۲ علت تفاوت های فردی را توضیح دهد.
- ۲-۳ نقش عوامل وراثت و محیط در شکل گیری رفتار بیان نماید.
- ۲-۴ تعامل شخصیت با محیط را شرح دهد.

هدف کلی جلسه سوم: آشنایی با تعریف شخصیت، شخصیت در رویکرد روانکاوانه.

اهداف ویژه جلسه سوم:

در پایان دانشجو قادر باشد؛

- ۳-۱ شخصیت را تعریف کند.
- ۳-۲ مفاهیم منش و مزاج را توضیح دهد.
- ۳-۳ شخصیت را در رویکرد روانکاوانه تعریف کند.
- ۳-۴ ساختار ذهن را در رویکرد روانکاوی شرح دهد.

هدف کلی جلسه چهارم: آشنایی با مفاهیم روان پویایی، نظریه رشد روانی - جنسی.

اهداف ویژه جلسه چهارم:

در پایان دانشجو قادر باشد؛

- ۴-۱ اجزای شخصیت را در رویکرد روانکاوی توضیح دهد.
- ۴-۲ مفاهیم روان پویایی را نام برده و توضیح دهد.
- ۴-۳ مراحل پنجگانه رشد روانی - جنسی را توضیح دهد.
- ۴-۴ انواع آزمون های شخصیت و کاربرد های آنها را بداند.

هدف کلی جلسه پنجم: آشنایی با مکانیزم های دفاعی.

اهداف ویژه جلسه پنجم:

در پایان دانشجو قادر باشد؛

- ۱-۵ مکانیزم های دفاعی را تعریف کند.
- ۲-۵ کاربرد مکانیزم های دفاعی را شرح دهد.
- ۳-۵ انواع مکانیزم های دفاعی را توضیح دهد.
- ۴-۵ انواع مکانیزم های دفاعی را از یکدیگر تفکیک کرده و مثال بیاورد.

هدف کلی جلسه ششم: آشنایی با نظریه رشد روانی اجتماعی اریکسون.

اهداف ویژه جلسه ششم:

در پایان دانشجو قادر باشد؛

- ۱-۶ مراحل هشتگانه رشد روانی - اجتماعی اریکسون را نام ببرد.
- ۲-۶ هر یک از مراحل هشتگانه رشد روانی - اجتماعی اریکسون را توضیح دهد.
- ۳-۶ خصوصیات هر یک از مراحل را شرح دهد.
- ۴-۶ مراحل هشتگانه رشد روانی - اجتماعی اریکسون را تفکیک و با هم مقایسه کند.

هدف کلی جلسه هفتم: آشنایی دانشویان با رویکرد پدیدارشناسانه شخصیت، نظریه مازلو و مفهوم انگیزش

اهداف ویژه جلسه هفتم:

در پایان دانشجو قادر باشد؛

- ۱-۷ مفهوم شخصیت را در رویکرد پدیدارشناسانه توضیح دهد.
- ۲-۷ نیازهای اساسی انسان را از دیدگاه مازلو نام ببرد.
- ۳-۷ تئوری نیازهای مازلو را توضیح دهد.
- ۴-۷ مفهوم انگیزش را بیان نموده و ارتباط آن را با نیازها درک کند.

هدف کلی جلسه هشتم: آشنایی دانشجویان با نظریه رشد ذهنی پیاژه

اهداف ویژه جلسه هشتم:

در پایان دانشجو قادر باشد؛

- ۱-۸ مراحل رشد شناختی پیاژه را نام ببرد.
- ۲-۸ مرحله حسی - حرکتی را توضیح داده و خصوصیات آن را شرح دهد.
- ۳-۸ مرحله پیش عملیاتی را توضیح داده و خصوصیات آن را شرح دهد.
- ۴-۸ مرحله عملیات عینی را توضیح داده و خصوصیات آن را شرح دهد.
- ۵-۸ مرحله تفکر صوری را توضیح داده و خصوصیات آن را شرح دهد.

هدف کلی جلسه نهم:

اهداف ویژه جلسه نهم:

در پایان دانشجو قادر باشد؛

- ۱-۹ مراحل بلوغ در دختران را توضیح دهد.
- ۲-۹ عوامل موثر بر بلوغ را شرح دهد.
- ۳-۹ تغییرات روانی پیش از بلوغ را توضیح دهد.

۹-۴ تکوین عقده اختگی در زن را از دیدگاه روانکاوی شرح دهد.

۹-۵ تنش های قبل از قاعدگی و عادت ماهیانه از لحاظ روانی را شرح دهد.

هدف کلی جلسه دهم: آشنایی با روانشناسی زن و مرد

اهداف ویژه جلسه دهم:

در پایان دانشجو قادر باشد؛

۱-۱۰ تفاوت های جسمی در زنان و مردان را شرح دهد.

۲-۱۰ آناتومی و فیزیولوژی زنان و مردان را مقایسه کند.

۳-۱۰ نقش کروموزوم X و Y را توضیح دهد.

۴-۱۰ تفاوت های روانشناختی مردان و زنان را از لحاظ تفکر، هوش حافظه و قضاوت بیان کند.

۵-۱۰ مردان و زنان را از لحاظ احساس، عاطفه و هیجان مقایسه کند.

هدف کلی جلسه یازدهم: آشنایی با بهداشت روانی در ازدواج

اهداف ویژه جلسه یازدهم:

در پایان دانشجو قادر باشد؛

۱-۱۱ ازدواج را تعریف کند.

۲-۱۱ مفهوم عشق در ازدواج را شرح دهد.

۳-۱۱ مسائل و مشکلات ازدواج را از نظر روانی توضیح دهد.

۴-۱۱ مفهوم بهداشت روان در ازدواج را توضیح دهد.

هدف کلی جلسه دوازدهم: آشنایی با خانواده و مفهوم آن

اهداف ویژه جلسه دوازدهم:

در پایان دانشجو قادر باشد؛

۱-۱۲ مفهوم خانواده را شرح دهد.

۲-۱۲ انواع خانواده را نام برده و توضیح دهد.

۳-۱۲ نظریه های روانشناسی در خانواده را توضیح دهد.

۴-۱۲ نقش خانواده در بهداشت روانی افراد را توضیح دهد.

هدف کلی جلسه سیزدهم: آشنایی با نقش ماما در بهداشت روانی دوران بارداری

اهداف ویژه جلسه سیزدهم:

در پایان دانشجو قادر باشد؛

۱-۱۳ مراحل پذیرش بارداری از نظر روانی را نام ببرد.

۲-۱۳ عکس العمل های مادر از لحاظ کلامی، رفتاری و روانی را در هر مرحله توضیح دهد.

۳-۱۳ نقش ماما را در پذیرش هر مرحله شرح دهد.

هدف کلی جلسه چهاردهم: آشنایی با مفهوم دل بستگی

اهداف ویژه جلسه چهاردهم:

در پایان دانشجو قادر باشد؛

۱-۱۴ دل بستگی را تعریف کند.

۲-۱۴ مفهوم دل بستگی را از نظر بالینی شرح دهد.

۳-۱۴ سبک های دلبستگی را شرح داده و توضیح دهد.

هدف کلی جلسه پانزدهم: آشنایی با اصول فرزند پروری

اهداف ویژه جلسه پانزدهم:

در پایان دانشجو قادر باشد؛

- ۱-۱۵ مفهوم فرزند پروری را توضیح دهد.
- ۲-۱۵ شیوه های فرزند پروری را نام ببرد.
- ۳-۱۵ خصوصیات و ویژگی های هر یک از سبک های فرزند پروری را توضیح دهد.
- ۴-۱۵ شیوه های فرزند پروری را با هم مقایسه کند.

هدف کلی جلسه شانزدهم: آشنایی با تعارض و ناکامی

اهداف ویژه جلسه شانزدهم:

در پایان دانشجو قادر باشد؛

- ۱-۱۶ مفهوم تعارض و ناکامی را توضیح دهد.
- ۲-۱۶ اشکال واکنش به ناکامی را توضیح دهد.
- ۳-۱۶ انواع تعارض را نام برده و توضیح دهد.
- ۴-۱۶ سازگاری با تعارض و ناکامی را توضیح دهد.

منابع:

۱. قرآن کریم. ترجمه استاد محمد مهدی فولادوند.
۲. اتکینسون، ریتال و دیگران. زمینه روان شناسی هیلگارد. ترجمه حسن رفیعی، جلد اول و دوم. تهران انتشارات ارجمند، ۱۳۸۸.
۳. دواچی اقدس، طبایی سکینه. روانشناسی اجتماعی برای دانشجویان پرستاری و مامایی. انتشارات شهراب. تهران؛ ۱۳۸۴
۴. تایلور، کارول و دیگران. اصول پرستاری تایلور (مفاهیم پرستاری) بخش یک و دو. گروه مترجمین دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران: نشر و تبلیغ بشری ۱۳۸۸.
۵. سارافینو، ادواردپ. روان شناسی سلامت. ترجمه دکتر سید علی احمدی ابهری و دیگران، تهران: انتشارات رشد، ۱۳۸۴.
۶. شاملو، سعید. بهداشت روانی. تهران: انتشارات رشد، ۱۳۸۲.
۷. کاپلان، هارولد و سادوک بنیامین. خلاصه روانپزشکی. ترجمه نصر الله پور افکاری، جلد اول، تهران: انتشارات شهر آب.
۸. کوشان، محسن. روانشناسی عمومی و اجتماعی برای پرستار. تهران: انتشارات اندیشه رفیع، ۱۳۸۶.
۹. گنجی، حمزه. روانشناسی عمومی. تهران: انتشارات ارسباران، ۱۳۷۶.
۱۰. روانشناسی زن، کارن هورنای. ترجمه دکتر محمد حسین سروری. انتشارات دانژه. چاپ سوم ۱۳۸۹

11. Beck, C, K , Rawlins, R.P and Williams, SR. Mental Health Psychiatric Nursing. Washiatric Mental Health Nursing. V.S.A, Lippincott Company, 1989 .
12. Brooking Julia I. Ritter Susan A.H, Thomas Ben L.A Textbook of Psychiatric and Mental Health Nursing. U.K, Churchill Livingstone 1992.
13. Fortinash Holoday .Psychiatric Mental Health Nursing . Second Edition. Mosby .2000.
14. Mohr. WANDA K. Psychiatric – Mental Health Nursing .Sixth Edition .Lippincott Williams Wiking .2006.
15. Stuart Sundeen .Principles and Practice of Psychiatric Nursing. Sixth Edition .Mosby , ۲۰۰۵

روش تدریس:

سخنرانی، بحث گروهی و کنفرانس

وسایل آموزشی:

ویدئو پرژکتور، کامپیوتر، وایت برد

سنجش و ارزشیابی

ساعت	تاریخ	سهم از نمره کل	روش	آزمون
//////////	//////////	۱ نمره	شفاهی	کوئیز
		۴ نمره	کتبی	آزمون میان ترم
		۱۴ نمره	کتبی	آزمون پایان ترم
		۱ نمره		حضور فعال در کلاس

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجو:

- حضور منظم و بموقع در کلاس قبل از حضور استاد و عدم ترک کلاس تا پایان وقت.
- تشخیص مجاز بودن غیبت در جلسات درس با ارائه مدارک مستند و با تشخیص معاون محترم آموزشی دانشکده.
- شرکت در فعالیت ها و بحث های گروهی.
- ارائه تکالیف خواسته شده در طول ترم.
- خاموش کردن تلفن همراه یا silent گذاشتن آن.

نام و امضای مسئول EDO دانشکده:

تاریخ ارسال:

نام و امضای مدیر گروه:

تاریخ ارسال:

نام و امضای مدرس:

تاریخ تحویل:

جدول زمانبندی درس:

روز و ساعت جلسه : شنبه، ساعت ۱۶-۱۴

جلسه	تاریخ	موضوع هر جلسه	مدرس
۱		تعریف روان شناسی، تاریخچه و مکاتب روانشناسی	آقای رحمتی
۲		ارگانسیم، تفاوت‌های فردی، تعامل شخصیت با محیط	//
۳		تعریف شخصیت، شخصیت در رویکرد روانکاوانه	//
۴		مفاهیم روان پویایی، نظریه رشد روانی - جنسی	//
۵		مکانیزم های دفاعی	//
۶		نظریه رشد روانی اجتماعی اریکسون	//
۷		رویکرد پدیدارشناسانه شخصیت، نظریه مازلو	//
۸		نظریه رشد ذهنی پیاژه	//
۹		روانشناسی دوران بلوغ دختران	//
۱۰		روانشناسی زن و مرد	//
۱۱		بهداشت روان در ازدواج	//
۱۲		خانواده و مفهوم آن	//
۱۳		نقش ماما در بهداشت روانی دوران بارداری	//
۱۴		مفهوم دل‌بستگی	//
۱۵		اصول فرزند پروری	//
۱۶		تعارض و ناکامی	//